

**Glada Svensson : provresande i
universalmedlet Rekord : fars i en
akt för b...**

Haglöf, Karl,

81 F a Br.

HAGGÖF. K.S.

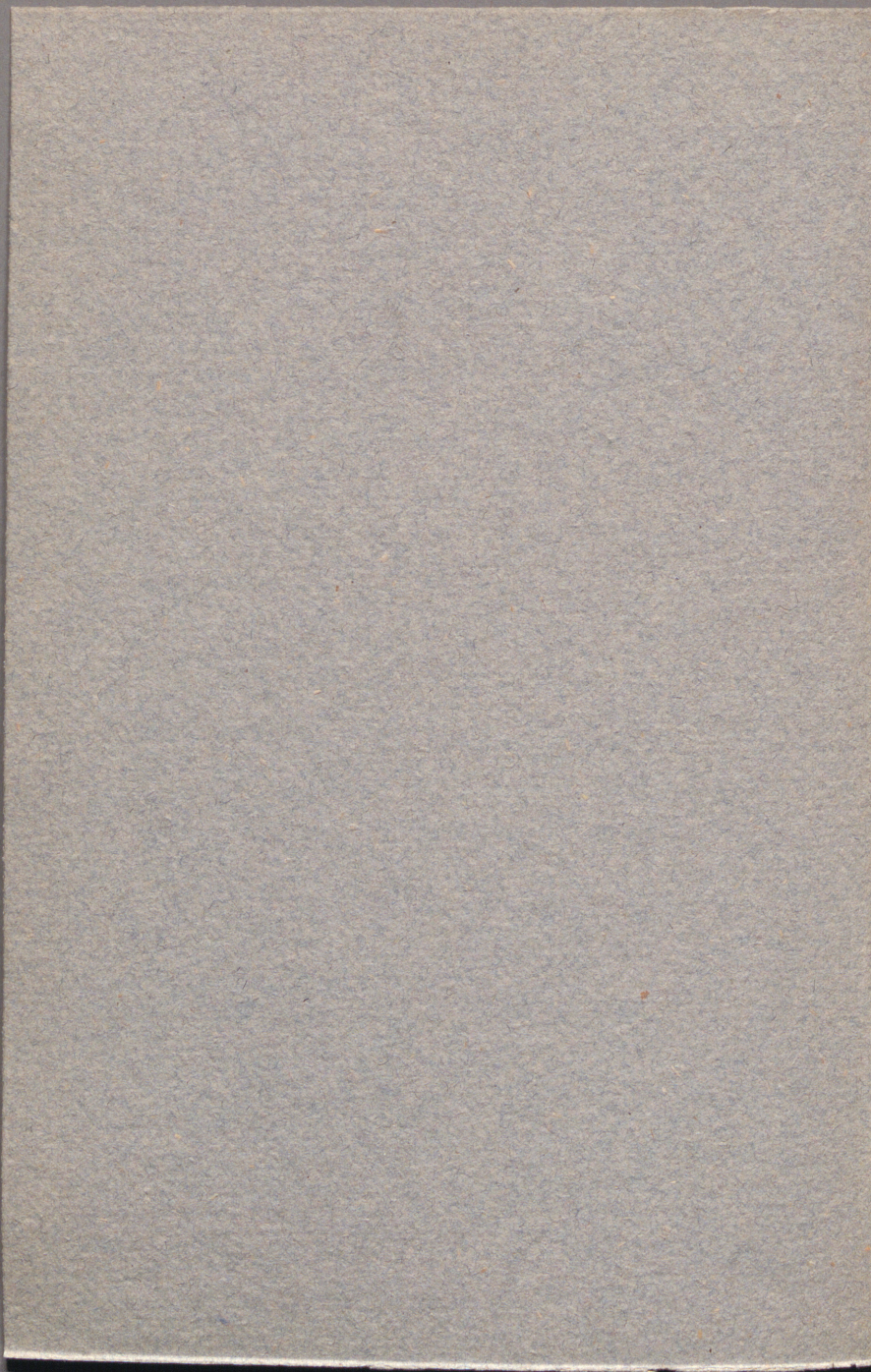
GLADA SYNÉSON

Till. fo.

Dram.

(Bn)

1930

Vitt. Sv.
Draw.
Sv
(Sv)
0

Glada Svensson

Provresande i Universalmedlet Rekord

Fars i en akt för brödernas afton

Spelas av 4 herrar och 1 dam

Damrollen kan ersättas av en herre

Sketch

för 2 personer

Några ord om kvinnan

Vers och prosa av blandat innehåll

Författad och utgiven av
K. S. HAGLOF - BORLÄNGE

Pris 65 öre

PERSONER:

Kalle Svensson.
Granér, grosshandlare.
Hultin, kontorsbiträde hos dito.
Sofi, städerska hos dito.
Grinlund, polis.

Händelsen utspelas i grosshandlarens privatrum.

Maskering:

Svensson. Röda mustascher och pipskägg.
Granér. Flintperuk och halvskägg.
Hultin. Lösnäsa och glasögon.
Sofi. I snygg vardagsstass.
Grinlund. Stort mörkt helskägg samt gult band kring mössan.

BORLÄNGE 1930.

DALARNES TIDNINGS- & BOKTRYCKERI-A.-B.

(Granér går rökande cigarr av och an i sitt rum. Tittar ut genom fönstret och fortsätter sin marsch i rummet. Stannar åter och tittar ut. Sofi kommer in.)

Granér: Va ä de för gynnare som står och pratar med Hultin ute på gatan?

Sofi (tittar ut): Å, herre gud, dä ä ju provryttar Svensson, vi måtte väl inte bli fast för den där rödhåriga folkplågarn. Han har alltid en sån där provryttar-väska i handen. Dä ä visst nå fel på förståndet hos karlstackarn. Dä ä galet när förståndet börjar på att fela. Jag går alltid en krok när jag skall möta honom, vem vet vad en tokig karl kan ta sig till?

Granér: Kommer han *in* här, kanske det är bäst att jag ringer till polisen. Dä ä ju polisens skyldighet att ta reda på oredigt folk. Stäng dörren Sofi och lägg på bommen på insidan ordentligt. Han måtte väl aldrig komma inåt gården och gå in köksvägen.

Sofi: Då måste grosshandlarn komma in i köket också. Jag hörde att han kom in hos skomakar Petterson (namnet kan utbytas mot ett känt namn) och han blev kvar där från kl. tio förmiddagen till kl. halv fem på eftermiddagen. Han bara käbblar och käbblar: köp dä och dä, köp ett alldeles utmärkt pundivärsalmedel, och så där låter det.

Granér: Om han ock kommer in här, så är det säkert som sex, att jag inte köper något joks av honom och ser han att dä är kabb slut, så går han nog. Dä var universalmedel kanske.

Sofi: Nej, nog hette dä nånting annat. Heta va dä vill förresten. (Går ut.)

Hultin (inkommer): Jag såg provresanden Svensson härute, kanske vi få storfrämmande på aftonkröken. (Ser frågande på Granér.) Behöver vi några rekordtabletter? Det är ju bara nonsens, rena humbugen, påstår man. Karlen har en talande tunga, men nog ska vi göra oss kvitt den där gynnarn. Vi kastar ut honom om ingenting annat hjälper. (Sätter sig att räkna i en bok.) Det knackar på dörren, båda göra grimaser, men låtsas ingenting om. Det knackar ånyo, mycket hårt. Granér ropar: Stig in.

Svensson (som kommer in för sig litet dumt, men på samma gång något belevat): Ursäkta, herrskapet, mitt namn är Svensson (sätter ned sin resväska på golvet) jag reser för firman Rekord och säljer det över hela riket bekanta universalmedlet, som också heter Rekord. Ja, herrarna vet väl lika bra som jag, vad Rekord är, och ska vara till. Som jag hörde genom firman, att grosshandlarn inte förer medlet Rekord, ska jag på firman Rekords vägnar be att få offerera en order på några tiotal dussin. Då vill säga, då vore bra lite med en tio dussin, men då går ju an att fylla på senare. Vi ha inte hunnit få något nederlag här på trakten, men direktörn bad mej höra om inte grosshandlar Granér skulle vilja stå som mellanhand och hålla nederlag för hela (här säges byns namn). Vi far ju om här med lastbil'n en och två gånger var vecka, så då går ju att sätta av en låda när som helst. Lådan innehåller tio dussin-paket och varje paket håller antingen en sortering utav både ettan, tvåan, trean, fyran och femman (detta upprabblas fort och slamsigt), men sen ha vi dussin av ettan, tvåan, trean och så vidare. Jag skall be att få visa hur vi förpacka det. (Tar väskan och öppnar ett paket.)

Granér: Nej stopp, stopp, vi köper inget av er ändå.

Svensson: Jag har ingen brådska, var så god se här (visar innehållet) här ha vi numro ett, och då är också numro ett om man har hosta, snuva, katarr, svindel, ont i huvudet, blodbrist och utslag på kroppen. Den värsta böld ger ner sig på fyra timmar, bara man tar två piller varannan timme. Då ä ju fint de.

Granér: Herr Svensson hörde väl vad jag sa.

Svensson: Grosshandlarn ska väl inte på tåget. Här ha vi numro två. Då botar alla reumatiska åkommor. Då botar gikt, reumatism, ischias, nervositet, neuralgi, frostknölar, påssjuka, lamhet och ryggskott. Ett par piller kväll och morgon, nej, jag menar morgon och kväll, och det onda försvinner på tre à fyra dar. Då behöver grosshandlarn ett dussin av för egen del.

Granér: Alldeles säkert, tre fyra dussin också, innan jag blir av med gikten. (Skrattar åt infallet.)

Svensson: Alldeles riktigt, ja. (Tar upp orderboken och börjar en order.) Fem dussin till grosshandlarn för egen del och två dussin att ha i affären, jag förstod att det skulle bli affär

Granér (fattar tag i orderboken): Inte så mycket som så här (en förtydligande gest). De där pillerna skulle jag inte vilja ge svinen. Nej, Svensson, plocka ihop grejorna, jag har inte tid med sånt här joks.

Hultin: Jag går in i affären och ser över kassan. Kanske då blir affär av. (Skyggar med handen.) Grosshandlarn blir aldrig av med urskapet förrän ni tar ett par dussin av var sort. (Går ut. Svensson är vid det ögonblicket litet åt sidan och tar fram tredje paketet. Granér går oroligt av och an.)

Svensson: Ursäkta grosshandlarn, jag känner mej så sugen på en cigarr, kanske jag får titta in i handelsboden och köpa en bunt cigarrer.

Granér: Ja, för all del, men tag väskan och proverna med.

Svensson: Kommer strax in efter väskan. (Kilar ut.)

Granér: Jag har länge väntat på ett tjänligt tillfälle. (Går till telefonen och ringer upp. Hallå, kan jag genast få poliskommissarien Grinlund, tackar.) Hallå, då är Granér, hör du, kom genast hit, det är nå'nting i görningen. Har du bilen i ordning? Då var bra. Hör du, tag handbojorna med dig ifall att... Du kommer genast, alltså. Tack! Tack! Nog ska vi väl göra oss av med den där gröngölingen. Rafflar ihop några saker och kastar undan.

Sofi (in): Jag är så rädd så jag kan dö. Måste han gå till slut? Gick han ut åt affären till?

Granér: Han har inte gått precis, han är inne i boden, men nu blir han nog inte gammal här, för nu kommer polisen och då blir nog pinan kort. Såna där grytkrokar ska komma och bråka.

Svensson (in. Han tittar litet närgånget på Sofi, som drar sig ängsligt mot dörren och går ut): Vi var ju vid numro tre. Då var goda cigarrer. Trea den är för magen. Två piller morgon, middag och kväll. Pillerna äro ju rätt små, men naggande goda. Den som är fast för dålig mage, dålig avföring, halsbränna, svagt hjärta, tarmvred, svaga lungor, motarbetar lunginflammation, blindtarmsinflammation, magsår och allt möjligt. Går man till en läkare, tar han minst fem kronor för undersökningen, minst fem kronor kostar medicinen och ändå är då inte säkert, att då hjälper. Tänk, hela dussinnet askar av numro tre kostar bara 7:50 och då räcker för hela livstiden.

Granér: Ja, gunåda då, ska man äta upp en sån ask, då får man allt tinga på farbror — — (namnet på dödgrävaren) å då snart, å.

Svensson: Jaha, grosshandlarn ä ju dålig i magen, å då är frun också, tror jag, alltså få vi ta 3 å 4 dussin av dem också. (Tar orderboken. Det knackar på dörren. Grinlund kommer in.)

Granér: Hej på dej. Du kommer som du vore efterskickad. Antingen ska du göra affär med den här mannen, eller också kasta ut honom. Gör vilket du vill. Jag måste stänga boden, klockan är över sju. (Ut.)

Grinlund: Nå, hur ha vi det där, då. Är ni affärsman? Är ni efterhängsen så man funderar på att kasta ut er. Jag antar att ni går utan tjänliga medel.

Svensson: Den där grosshandlarn, han är humoristisk som vanligt. Då ä skojigt med litet humor ibland. Då är så, att jag reser för firman Rekord, Malmö. Om inte kommissarien känner mej personligen, torde firman vara välbekant. Universalmedlet mot alla sjukdomar, som

begagnas överallt och säljes överallt. Här på orten tycks det inte vara inarbetat ännu, men det ska inte dröja många veckor, förrän det är allmänt känt. Då finns så många sjukdomar och krämpor här i världen, så det är gott med något bot, helst om det kan köpas någorlunda billigt. Vi ha här (tar packningen n:o 1) för det första ett paket, som botar (läser hastigt som en van utanläxa) det botar hosta, snuva, katarr, svindel, ont i huvudet, blodbrist, utslag i ansiktet eller annars på kroppen. Man tar bort den värsta böld på fyra timmar, änt' de fint de?

Grinlund: Jaså, då är fel på förståndet på herrn. Medlet, kan då inte bota sånt, ändå? Har ni inte något pulver för huvudet och förståndet, och kanske ni har nånting som tar bort begäret efter röka och spritbruk och sånt där?

Svensson: Jo, alldeles riktigt, då är femman de. Om man känner sig nedgådd och olustig till kropp och själ, om då faller sej som hela mekanismen inte fungerar, ni förstår hur jag menar, så har man försökt kruschensalt och sånt där, men då är bara rena humbugen, men efter en veckas tid, om man använder det här, ja, ibland på två tre dagar, är man alldeles som barn på nytt. Man kärner sej som hela världen vore pånyttfödd, och alla begär och alla krämpor vore bortblåsta. Det där behöver väl kommissarien ett eller två dussin utav. Få se, hur var namnet? (Tar orderboken.) Poliskommissarie Grinlund.

Grinlund: Stopp, stopp, stopp! Ni var den oförskämdaste slyngel, jag träffat på. Jag är hitkommen för att hjälpa er på traven åt det håll ni är kommen ifrån, nu packar ni ihop edra saker och då genast. Är det här er väska?

Svensson: För all del, kommissarien, här är det ingenting som brådskar, bilen kommer inte förrän kl. halv nio, och vi hinner mycket till dess. Vi tittade på ettan, och här ha vi tvåan. (Tar ett annat paket.) Det här botar alla möjliga reumatiska krämpor såsom gikt, reumatism, ischias, nervositet, neuralgi, frostknölar, påssjuka, lamhet, ryggsrott och till och med stamning.

Grinlund: Stopp, stopp där. Det där är ingenting för mej. Finns då ingenting att ge efterhängset folk in, så att man blir av med dem? Sânt vore bra att ha.

Svensson: Alldeles så, ja. Här ha vi fyran. Den är bra för allt sânt där. Den är sammansatt av 14 olika örter och oljor. Den är gjord av hundkummin, lipstiecka gladcha, filijockum och rött ädla, krakmandel, sönderstött galläpple och gud vet allt. Bra är då i alla fall. Den klarar tanken och återställer dålig matlust, gör en berusad människa spik nykter på en halvtimme, den värsta influensa och astma botas med tre piller i ett glas vatten, ansiktsros, knölros, lungsäcksinflammation, svagt hjärta, lungblödning etc., etc. ja, allt sânt där då går bort helt och hållet.

Grinlund: Nej, hör nu, Svensson, nu få vi allt skrida till verket. Antingen plockar ni ner grejorna i väskan genast eller också hjälper jag er. Har ni förstätt?

Svensson: Jaha, det är onödigt spilla en dyrbar tid på sânt här resonemang. Kommissarien känner lika bra som jag våra preparats övermänniska egenskaper. Då var rätt, vi har en sorts piller också som heter svärmorspiller, då är numro sex då, fast då talar vi tyst om. Här på tu man hand, och när vi blivit litet mer förtroliga, nämner jag det, jag har hört att både kommissarien och grosshandlarn har var sitt rivjärn och därför nämner jag det i förbigående. Det där stannar oss emellan, naturligtvis.

Grinlund: Du är allt en riktig skojare, en riktig filur, bara skojar upp folk, ljuger, skrävlar och aldrig hör ni nej, men nu är mitt fålamod slut. Men bara för att ni sköter er så bra, och för att både jag och grosshandlarn har varsin rackarkäring till svärmor och mera sådant, och skulle då så vara, att medlet vore dödande, vore väl ingen skada skedd, ska jag tänka på saken. Bara Svensson håller tyst med det där. (Går ut efter grosshandlarn.)

Granér (förvånad): Vad i herrans namn, är de här herrarna kvar än? Jag glömde bort hela den här historien. Jag får be om ursäkt. Rår inte kommissarien på honom

ensam, men dä ska väl gå nu när vi äro två. Fram med handklovarna!

Svensson: Ja, mina herrar. Tiden går fort och tid är pengar. Jag blir ju varje gång avbruten, annars hade jag gått för länge sen. Jag skall fatta mig kort.

Grinlund: Den här fan få vi nog bruka revolvren åt. Dä är endast en sak som jag funderar på. Han lär ha en sats, var dä inte nummer sex sa ni, som är bra mot svärmödrar. Nå, men om dom inte dör av dä, hur verkar det dä.

Svensson: Dom blir i alla fall sjuka, och ni får bara säga till dom, att ett medel som duger nånting till, har en sån där verkan och be dom ta en större dos innan dom lägger sej på allvar.

Granér: Törs vi lita på den här gycken, att han tiger.

Svensson: Om jag tiger, var lugn för dä. Jag har sålt till — — — (här räknas upp många kända namn) och tror ni, att jag skvallrar med sådant, nej, var lugn för dä. Nej, gud ske lov, nog kan jag tiga.

Grinlund: Ja, dä tar du hem ett paket och dä räcker väl åt två. (Ser frågande på Svensson.) Hur mycket kostar dä?

Svensson: Bara 4:50, så har vi större förpackningar för 10 kronor, vi får väl ta ett dussin av vardera. Dä vore ju bra att ha sånt hemma, för en stup jämna. Dä är många som vill köpa sånt där. (Tar orderboken.) Det där bör väl levereras genast. Det behöver inte betalas förrän om en eller två månader. (Läser halvhögt.) Grosshandlare Granér. Att genast leverera. 5 dussin mindre och 5 dussin större Rekord n:o 6.

Granér: Nog för dä att jag varit provryttare själv i mina dar, men nog hörde jag va folk sa. Ni har kanske inget medel mot lomboördhet. Jag tar ett halvt dussin av de där svärmorspillerna och därmed jämnt. Skriv ett halvt dussin och ingenting mer, varom inte, annullerar jag den ordern också.

Svensson: Var inte oresonlig, grosshandlarn. När han kan hjälpa sina lidande medmänniskor för en gångs skull, bör man inte stå i ljuset och skymma sig själv. Det där låter vi nog stå och så fortsätta vi: Av n:o 1, vi måste väl gå i nummerordning, ta vi 6 dussin, av n:o 2 6 dussin, av n:o 3 6 dussin.

Granér: Stopp, stopp. Vad tänker ni på! Här skall brukas reson. Tänk vad ni kan vara enviss. Låt mej då i herrans namn få ett dussin av ettan och ett halvt dussin av svärmorspillerna och nöjer ni er inte med det, tar jag jämnt ingenting.

Grinlund: Karlen är förvillad i förståndet, en tokig karl befattar vi oss inte med. Ut med honom. Ska vi göra pinan kort? Går Svensson godvilligt?

Svensson: Naturligtvis går jag godvilligt. Vi ska alltså skynda på så vi bli färdiga. Ett ögonblick, och allt skall vara gjort. (Ingenting kan förmå honom att skynda på. Sätter sig lugnt, tar boken och repeterar): Grosshandlar Granér, 6 dussin av n:o 1, 6 dussin av n:o 2, 6 dussin av n:o 3. Det skulle inte vara nå av fyran, men av 5 och 6 ett halvt dussin av varje...

Hultin (in): Ni ser att det inte går för mindre än det han har skrivit det har han skrivit. Vi få väl kasta ut smörjan vid något lämpligt tillfälle, kanske det går lättare än att få ut karlen.

Svensson: Sådärja, en ny kund. Herrn vet nog vad medlet Rekord duger till. Grosshandlarn har bestämt sig för (tittar på kopian) av ettan 6 dussin, av tvåan 6 dussin, av trean 6 dussin, nu kan ju herrn behöva ett dussin av n:o 4. Besinna herrn som har ett sånt tankearbete. Det är sammansatt av 14 olika örter och oljor. Då är gjort av hundkummin, lipsticka, gladcha, filijockum och röd ädla, krakmandel, sönderstött galläpple och gud vet allt. Det klarar tanken, det återställer dålig matlust, sömnlöshet och gör en berusad människa alldeles spiknykter på en halvtimme, den botar den värsta influensa, astma och struma. Tre piller i ett glas vatten är alldeles tillräckligt.

Hultin: Kära Svensson, låt oss få ett ord med också.

Svensson: Jag har intyg från de flesta läkare i Skåne och Östergötland, tusentals intyg från folk som blivit botade, och tänk så billigt. Ett paket kostar 4:50 och räcker i 4 à 5 år. Det där behöver herrn minst tre dussin av. Då blir bara 16:20, ja, vi får väl säga 16 kronor jämnt. Jag skriver det på grosshandlarns order (mumlar) 3 dussin av n:o 4 och ett halvt dussin av femman och sexan. Sådärja, ja, det blev alltid något. (River av kopian och räcker den åt grosshandlarn.) Vi hade ju kunnat göra det här på litet kortare tid, men då går alltid sensamt att arbeta in allt nytt. Jag får alltså på det hjärtligaste tacka för den här lilla början och jag får väl återkomma litet senare. (Går.)

Hultin: Provryttarne ska hornpelle ta. Den där kommer nog i en varm ugn, var säker på det.

Sketch

Anslag: Riksdagshuset

Portieren och bonden

Portieren med band omkring mössan och Hans-Ersa en grovkornig bondetyp, är klädd i enkla, vördnadsvärda kläder, bär på en ytterrock och ett bastant knyte, som han har hängt på en käpp över ena axeln.

H.: God dag, herrn, är det här riksdagshuset?

P.: Ja, dä syns väl dä. Varmed kan jag stå till tjänst?

H. (sätter ned knytet): Jo, riksdan ska ju börja i morrn och då tyckte Märta, att jag skulle fara dan förut, för jag skulle se mej för om en lämplig bostad. Kanske jag kan få bo här?

P.: Ja, nog går dä för sej, men dä kostar 16 kronor per dygn i hyra här. Ätta kronor för maten och lika mycke för rummet.

H.: Å, herre gud, nog får herrn pruta på dä, varom inte hör jag väl efter längre opp efter samma gata.

P.: Vad heter herrn om jag får fråga? Är det herrn, som är från Dalarne?

H.: Just så, ja. Jag heter Hans Ersä, känner int' du igen mej, Hans Ersä från Krakelmåla. Jag vart vald i fjol. Dä var jag som feck två medaljer för stutar och två för präktiga suggor. Jag hade käringa mi på utställninga hela tia.

P. (lyfter artigt på mössan): Då hör jag att herrn har bussigare käring än bå' kungen å jag. Än har jag inte fått någe pris; fick inte nå för den andra suggan heller.

H.: Men jag har också nå te käring, må du tro. Ho heter Märta, å ho heter inte Märta förgäves, må du tro.

P.: Är inte frun med hit till Stockholm?

H.: Frun ??? Frun — — —. I Dalarna ha vi inga fruar. Där får käringarna våra lov att gå i lagåln, å laga maten själva, å se efter ungarna själva, och nå fruar får dom inte vara. Nejdå.

P. (strävt): Nå, herrn ska inte ha nå rum, då?

H.: Rum, jo, dä är just vad jag ska ha. Vet du nå som är billigare, där man får bo för t. ex. 2 kronor. Se maten den håller jag mej själv. Märta la i två kilo smör, tre limpor, två korvar och en hel tallrik plättar å dessutom ett halvt kilo strömming, ifall att dä andra sovlet skulle ta slut. Mjölk, dä har ni väl i Stockholm?

P.: Åhja, vi ha gott om mjölk här. Ni kan höra in i andra huset till höger, hotell National, där ä dom billiga på hyran.

H.: Dä va tur att jag fick veta, och då slipper jag åka spårvagn också. Dä var jäkligast, jag glömde rakkniven hemma, kan du låna mej en, på ett par tre dar?

P.: Dä var värre dä, jag har ingen själv. Dom får rakknivar fritt på det där hotellet, annars ser ni väl bussigare ut med helskägg. Låt skägget växa.

H.: Kanske jag ska gå innan dä blir så sent. (Böjer sig ner efter knytet.) Men kanske du vill ha en snuva för jag har fått hindra dej. (Tar upp en dosa ur byxfickan.) Var så god!

P.: Tack, tack, Hans Ersä, och lycka till. Vi träffas här alltså i morgon.

H.: Ja, ja men. (Tar långsamt upp sakerna, slänger knytet på axeln, tar ytterrocken på armen.) Ja, herrn ska ha tack, adjö så länge.

(P. går småflinande.)

H.: Tänk, att få bo på dä finaste hotellet i Stockholm. Nog blir dä annat än det där bondhotellet, dom har i Rättvik, Turisthotellet. Ja, fy häle.

(Ridå.)

Tänk på saken

I stället för att vara glad
Och ha ett gott humör,
Missnöje i betänklig grad
Man jämt och ständigt hör.
Nå, om ej allt är riktigt bra,
Din plikt det är väl då,
Ditt lilla strå till stacken dra
Att saken ändrad få?

Om du är mager som en stör
Och slankig som en sill,
Att gå och gräma dig därför.
Vad skall det tjäna till?
Du får väl öka på din stat
Och höja din diet
Och äta litet mera mat,
Till dess att du blir fet.

Om du för mycken fetma har,
Och det blir tungt att gå,
Det kan väl hjälpas, om du tar
Dig mod att pröva på.
Du får väl stävja din aptit
Och trotsa hungerns kval
Och äta blott en liten bit,
Till dess att du blir smal.

Om dina tänder du har mist,
 Det ledsamt är att se.
 Men ej om dagligt bröd likvisst
 Du sluta får att be.
 Du får väl nagga kakans kant,
 Så gott som du förmår,
 Tills såsom varje gammal tant
 Du »nya tänder» får.

Om håret glesna börjar på,
 Nog vållar det förtret;
 Men inte är det skäl att gå
 Och hänga sig för det.
 Du får väl, såsom det är bruk,
 Gå blank, som månen går —
 Och annars skaffa dig peruk,
 Om prompt du skall ha hår.

Om sliten är den dräkt du bär,
 Det missmod vålla skall,
 Men tröstlös bliva, skäl ej är
 I alla fulla fall.
 Du får väl ta din rock och gå
 Till den, som honom sytt,
 Och vänd och putsad honom få,
 Så blir han snygg på nytt.

Jag några vinkar sökt att ge
 I form av raljeri —
 I allvarsstunder kanske de
 Till gagn dig kunna bli.
 Du får väl ta dem som du vill
 Och tyda bäst du kan —
 Vill något själv du lägga till,
 Så går det också an.

(G ö s t a.)

Några ord om kvinnan

I våra dagar, fast sannolikt också förr i världen . . . har problemet KVINNAN mycket sysselsatt den manliges tankar, och det kan ej bestridas, att det täcka könet i mångt och mycket skiljer sig från det otäcka könets natur och yttre väsen. Detta har gjort att man, både i tal och skrift, rätt mycket orerat i detta delikata ämne. Att säga någonting nytt, kan man inte tänka sig, men man kan, det oaktat, inte neka sig nöjet att åtminstone vara med på ett hörn, dock utan anspråk på att äga något auktoritativt värde, fastmer endast som ett käserande inlägg.

I detta sammanhang föres tanken lätt tillbaka till tidens början, då jorden välsignades med allehanda växter, samt senare utvidgades till djurvärlden och sist till människans skapelse. Det säges i skapelseurkunderna om Gud, att sedan han på sjätte dagen skapat de högre däggdjuren också skapade människan. Av dessa skapade han först mannen, sedan kvinnan. Utan att ingå på problemet om ägget och hönan, låta vi oss nöja med att det kanske var så, att Adam skapades först. Vidare läsa vi, att vår urfader Adam skapades till Guds avbild, med uppgift att råda över fiskarna i havet och fåglarna under himmelen, samt därjämte alla boskapsdjur och alla kräldjur, alltså en ej obetydlig makt och myndighet. Härmed hade nu allt varit gott och väl om ej vår herre snart upptäckt, att han (Adam) behövde ett stöd för att kunna sköta detta maktpåliggande uppdrag.

Nu passade han på, att när Adam sov knycka ett revben ur hans vänstra sida. Ordet torde ej kommit därav, att han rev bort det, ej heller av att det låg någon

rivande art i det benet, vi få väl utgå ifrån att det blott är ett namn, och något namn måste allting ju ha. Nog av, sedan vår herre förkovrats undan för undan i sin skaparekonst, må det icke komma som någon överraskning, att den nu skapade varelsen blev någonting non plus ultra. Nu återstod för vår herre att också tillslå någon myndighetsställning åt henne och som mannen blivit en sorts förmyndare för hela skapelsen och han ej gärna kunde ta sitt ord tillbaka, fick kvinnan bli överförmyndare för alltsammans.

Det var inte så litet tur för oss skapelsens herrar att han sparade kvinnan till sist, och kunde sammanföra alla goda egenskaper, han så rikligt delat ut under de första fem dagarna, såväl som också giva dem form och behag, den ljuvliga klang i rösten samt och den fågring som han hittills ej ansett nödvändig, ansåg han nu måste tillmätas skapelsens krona.

Vi möta här en omständighet som ej alltid går igen i naturen och det är, att om vi tänka på hanar och honor, till exempel i fågelvärlden, träffa vi alltid de vackraste fjädrarna hos handjuren. Varför kunde icke också vi, skapelsens herrar, fått bli lyckliggjorda med den vackraste utstyrelsen? Ja, varför?

Nog hade våra ärade damer, med sina plymer och vackra pälsverk, med sina urringade klänningar, med sina vackra ringar på finger och i öronen, med sina förtjusande ben överdragna med de vackraste silkesstrumpor, nog kunde väl, säger jag, vi kunnat få stanna vid det vackraste yttre, den största smidighet och vackraste tonfallet utan att därför gått den kvinnliga rättskänslan för nära. Varför har skapelsens herre låtit det bli så orätt delat? Jag står som ett levande frågetecken och endast frågar: Varför? — — varför?

Men svaret ligger nära tillhands. Om så skett, var skulle vi då funnit den barm att trycka till vårt bröst, som nu så kärleksfullt möter oss; de rosenröda läppar som nu tryckas emot våra; den mjuka hals och de sköna liljekullar som nu så förföriskt fresta oss; de små

trippande benen och kanske ej heller den behagliga stämman som vi nu få anse såsom kvinnans största gudadåva.

Ja, för oss karlar är det en stor välsignelse att vi i vårt motsatta kön finna all denna fullkomlighet som skapelsens herre lyckats framtrolla vid slutet av sitt fullkomnade verk.

Nu återstår en fråga: När skaparen så rikt utrustat kvinnan, vad har han förärat mannen till kvinnfägnad? På denna fråga kan jag ej avgiva nöjaktigt svar. Naturligtvis söker hennes genomträngande blick förgäves bland de manligas skara efter något som talar för att hon framför sig har en Guds avbild. I naturen däremot finner hon många föremål, som tilldrager sig hennes uppmärksamhet såsom t. ex. fåglar, fjärilar och vilda djurarter m. m. och när det vackra och det nyttiga stundom kan förenas låter hon avliva de vackraste bland dem för att vintertid användas som både beklädnad och prydnad.

Men, detta är ej nog. Hon söker efter gudsavbilden hos motsatta könet men har ingenting annat att göra än att blotta sina egna behag, som hon ytterligare låter försköna med tillhjälp från naturens rike. Kvinnans vackra former, vad kroppen angår, har vi genom senaste årens klädesmoder fått taga kännedom om, och allt vad vi hittills funnit överträffar våra djärvaste förhoppningar. Om sen de kommande åren har att tillföra oss ytterligare kännedom om kroppens byggnad samt om ytterligare en del behag finnas dolda för våra blickar år anno 1930, torde de som leva till 1932 få avgöra. Det är dumt med den kvinnliga blygsamheten att vi ej på förhand kan konstatera detta, men vi beundra skaparen högt för hans höga konst.

Vad vore våra sammankomster om vi ej tillika finge skåda de kvinnliga, veka och kärleksfulla behagen, vad vore hemmet om ej hennes flinka händer ständigt vore i verksamhet att försköna detsamma, att hålla barnen i tukt och herrans förmaning, att ordna vår matfråga och

slutligen när vi i dådlös maklighet, efter en del av dagens små bestyr kasta oss i våra schäslonger för att njuta av en cigarr, cigarett, pipa eller annat onyttigt, — — — då kommer hemmets goda genius, (ifall att det lyckligt finns en), och med en klapp eller puss och kanske därtill en hjärtlig omfamning rycker oss ur alla profana grubblerier. Kom sen och säg att världen är ond.

Huru många äro ej skickliga ingenjörer, rika godsägare, regenter över hela konungariket, för att inte tala om amerikanska oljekungar och milliardärer — — — alla äro de väldigt stora i sitt slag, men ikänna sig i högsta grad enkla och otillfredställda utan en kvinna vid sin sida. Kvinnorna kanske å sin sida, känna sig rätt så obetydliga om de ställas ensamma och allena på en högtbetrodd post, men här som på kontoret gäller satsen, att om man skriver en etta eller annan siffra på ett papper och så för dit ett antal nollor, då får både första siffran och nollorna ofta ett betydligt värde.

Det är här som när ett barn går ensamt och traskar en sen kväll sedan det blivit mörkt. Det känner sig kusligt till mods och är färdigt att gråta, men om ett barn till slutet sig till detsamma, går, sorgelösheten strax bort. Vad har hänt? Har en stark hand kommit räddande till barnets sida. Åh-nej, så mycket behövs ej. Endast medvetandet eller känslan av att nu äro vi två, ger kraft nog. Vi män äro lika hundar, vi äro sällskapsdjur, och kunna någon stund njuta av varandras sällskap, men ett, två, tre irrar blicken och tanken utöver sällskapet och är intet fruntimmer närvarande, nog blir det snart tomt och enformigt — — — någonting fattas.

Ja, mina ärade damer, vi kunna tro oss vara duktiga. Ja, vi kunna tala stora ord, skryta över att vi klara oss så bra utan damerna, men ack vi stackars män, vi äro allt från vaggan till graven damernas slavar. Skolgossen, ynglingen, familjefadern och åldringen, om den senare också går i landshövdingeuniform,

om han är stadens högsta läkare, går i en professors stora grubblerier eller blott är menige man, alla veta vi ingenting högre än kvinnan. Att ynglingen som går i giftastankar sätter kvinnan högre t. o. m. jämsides med änglarna, må förlåtas honom, men så är också kvinnan i sin blomstring och sin kärlek ett väsen som gudar avundas henne. Vi som äldre äro hava till synes tagit kvinnan på längre sikt men blicka lika fullt så välvilligt och kärleksfullt upp till det högre väsendet, till skapelsens krona.

Mitt herrskap, jag med dessa ord tänkt säga
 Min komplimang för kvinnan i vår nord.
 Men jag som talets gåva ej fått äga,
 Var skall jag taga mina vackra ord.

En lovsång varm för er jag skulle sjunga,
 Ifall att sångens gåva väl jag fått.
 Ja, både fruarna och alla unga
 Jag skulle hyllat uti rikligt mått.

Om jag en himmelsfärd blott kunde göra.
 Jag toge med mig alla och envar.
 På högre ort jag ville efterhöra,
 Om ni ej överträffar gubben far.

Skapelsens krona

I tidens morgon jorden låg
Så sorgligt mörk och stilla,
En ängel hennes tillstånd såg
Och tyckte det var illa.
Allfader han om tillstånd bad,
Att denna sorgsna stjärna
Få göra ljus och skön och glad,
Och det fick ängeln gärna.

Så grep han i med lust och fröjd
Och konstförfarna händer,
Och skapade så dal och höjd
Och sjöar, hav och stränder.
Med grönt han smyckar äng och fält
Och skapar skog och lundar,
Och när det allt är välbeställt,
Han tyst sitt verk begrundar.

Han ser att något återstår,
Förr'n allt är på det klara;
Och han funderar tusen år,
Vad detta månde vara.
Så får han änlligt bristen se —
Bland blommorna och gräsen
Han verkligt liv förgätit ge
At något enda väsen.

Och skaparordet ängeln gav,
 Och vad han bjöd det skedde.
 Och snart på jord, i luft, i hav
 Ett rörligt liv sig tedde.
 I böljan lek, i luften sång,
 I skogen sammalunda —
 Och ängeln sökte än en gång
 Sin skapelse begrunda.

Ej heller nu han intryck får
 Att fullgjort är det hela.
 Han undrar åter tusen år
 Vad ännu månde fela. —
 Visst både skön och underbar
 Var världen nu att skatta,
 Dock fanns ej det som mäktigt var
 Att tingens mening fatta.

Då grep sig ängeln slutligt an
 Med kedjans länk den siste,
 Och så han skapade en man,
 Det yppersta han visste.
 Så till Allfader upp han drog
 Och böjde knä och sade:
 Jag gjort mitt bästa, är det nog?
 Jag större makt ej hade.

Allfader blickade dit ner
 Till jorden från det höga
 Och sade: Synen som sig ter
 Är fågnad för mitt öga.
 Jag tar för gott din gärning all,
 Dock själv jag dessförinnan
 På verket kronan sätta skall — — —
 Så skapade han kvinnan.

(Gösta.)

Kvinnan

Vår kvinna har nog ganska gamla anor.
Om hon från Hedenhös haft samma vanor,
Är någonting som ingen av oss vet.
Det är och blir en säker hemlighet.

Väl har man hört att fikonlöv hon valde,
Som första klädning, sagan så förtalde,
Vad snitt hon hade, vet ej någon nu,
Mest troligt — — — samma snitt för fröken fru.

På denna tid lär Eva — — — Adam fresta
Nu sägs att Adam frestar för det mesta.
Men då var klädningen nog mera lång.
Vad visste man väl då — — — om kvinnans gång?

Nu får man fritt beundra foten, vaden.
Av vackra former ser man långa raden,
Kan inte vem som helst bli varm och kär,
Ifall man skulle säga som det är?

I dansen får man skåda vackra barmen,
Man får ett tryck av både hand och armen,
Och vem kan motstå ögats skarpa glöd...
Hur frestande är icke kinden röd!

Och om man ändå motstår ögats strålar,
Och kindens färg, som hon konstnärligt målar,
Hon har en chans ännu som lura kan,
Av hårets sköna lockar fångslas man.

Förr kvinnan endast skulle laga maten,
 Nu är hon vorden som en man i staten.
 Sin hals hon döljer dock av skogens djur,
 Ty boan hör ihop med vår kultur.

Del var en tid, då krinolinens kvinna,
 Oss höll på mera avstånd som vänninna.
 Ett klädesbylte mera forna kvinnan var.
 Nu själva kvinnan man i famnen tar.

Som mor och maka är hon allt i alla,
 Och hemmets genius vi henne kalla.
 Hon är i våra tankar var minut,
 Hon har vår dyrkan intill livets slut.

Nyktighetens kämpar klandras
 Och förhånas här i livet,
 Och i allmänhet man tycker,
 Deras nit är överdrivet.
 Men att lyten överskyla,
 Däri ligger icke boten:
 Skall det onda övervinnas,
 Får det ryckas upp med roten.

Fram på nyktighetens bana
 Låt oss oförskräckta vandra,
 Alltid trogna mot oss själva
 Och till föresyn för andra.
 Låt oss göra vad vi kunna
 För att likars bördor lätta,
 Låt oss strida, låt oss kämpa
 För det sanna och det rätta!

(G ö s t a.)

